

Euroopa Võrgustik
ECOCITIZENS
www.ecocitizens.eu

Euroopa kodanike aktiivne sekkumine
keskkonnaprobleemidesse

Parimad praktikad Aruanne 2008

Ecocitizens – 2008

SISUKORD

EESSÕNA	lehekülg 3
TEEMAD	lehekülg 4
Parimad praktikad:	
1. “Panus”, Holland	lehekülg 5
Teema: Kliima muutused	
2. “Külade äravooluvee projekt”, Türgi	lehekülg 6
Teema: Ökosüsteem/vesi	
3. “Osoonikihi mäng”, Tšehhi	lehekülg 7
Teema: Kliima muutused	
4. “Ben & Jerry”, Holland	lehekülg 8
Teema: Kliima muutused	
5. « Carapates » Prantsusmaa	lehekülg 9
Teema: Mobiilsus/Energia	
6. “Ehita oma päikese seade”, Hispaania	lehekülg 10
Teema: Energia	
7. “Vaata järgi”, Holland	lehekülg 11
Teema: Energia	
8. “Liikuvuse rall”, Hispaania	lehekülg 12
Teema: Mobiilsus/Energia	
9. “Matkamine linnas: näe oma kõrvadega”, Prantsusmaa	lehekülg 13
Teema: Mobiilsus/Müra saaste	
10. « Reciclario », Portugal	lehekülg 14
Teema: Jäätmed	
11. “Sorteeri prügi ja säästa kinopilet”, Itaalia	lehekülg 15
Teema: Jäätmed	
12. “Ökoloogiline Martisorul”, Rumeenia	lehekülg 16
Teema: Jäätmed	
13. “Mängimine ja taaskasutuse õppimine”, Kreeka	lehekülg 17
Teema: Jäätmed	
14. “Teeme ära”, Eesti	lehekülg 18
Teema: Jäätmed	
15. “Puuvilja seemned”, Türgi	lehekülg 19
Teema: Ökosüsteem/ Säästev põllumajandus	
16. “Kryoneri jalgtee”, Kreeka	lehekülg 20
Teema: Ökosüsteem/ Säästev matuurism	
17. “DESIRE projekt”, Türgi	lehekülg 21
Teema: Ökosüsteem	
18. “Regeneratsioon”, Kreeka	lehekülg 22
Teema: Ökosüsteem/Metsakaitse	
19. “Maailma vee säästmispäev”, Tšehhi	lehekülg 23
Teema: Ökosüsteem/vesi	
20. “Lalucci”, Hispaania	lehekülg 24
Teema: Ökoloogiline teadlikkus	
21. “Ökofoorum: noortevahetus”, Luksemburg	lehekülg 25
Teema: Ökoloogiline teadlikkus	
22. “Vabatahtlik keskkonnateemaline töö Euroopas”, Saksamaa	lehekülg 26
Teema: Ökoloogiline teadlikkus	
23. “Tasuta veebikursus jätkusuutliku arengu teemadel”, Euroopa	lehekülg 27
Teema: Ökoloogia/ Säästev areng	

TUTVUSTUS

Mitmete Euroopa riikide tõsised keskkonnaprobleemid (metsatulekahjud, üleujutused, õhu- ja veesaastatus jne) mõjutavad tugevasti inimeste elu. Selle võrgustiku eesmärk on kohalikule ühiskonnale näidata, et selle elanikud ise saavad läbi aktiivse sekkumise oma elukeskkonda kaitsta. See hõlmab probleemide teadvustamist, poliitilist mõju kohalikul tasandil, võrgustike loomist ning sünergiat kodanikuühiskonnas.

Projekti eesmärgid:

- tõsta inimeste teadlikkust keskkonnasõbralikkusest ning keskkonnasäästlikkust elustiilist
- pakkuda inimestele võimalusi töötada vabatahtlikuna keskkonnakaitse ja katastroofide ennetusel
- kaasata keskkondlikesse tegevustesse väheste võimalustega noori ning seeläbi parandada nende enesehinnangut
- edendada keskkonnateadlikkust ning mitteformaalset keskkonnaharidust noorte seas

Projekti sihtrühmad: noorteorganisatsioonid ja nende liikmed, noored vabatahtlikud, spordiklubid, kodanikuühendused, ettevõtjad, koolid, kirikud ning kohalikud omavalitsused.

Kuidas seda teadmist üle kanda? Kuidas kasutada toimivaid tegevusi endale kasutoovalt?

Mõned parimad praktikad on kohandatavad ja neid võib rakendada sellistena nagu nad on (vesi, osoonikihi mäng), teised vajavad väljaõpet ja mõned vajavad kohandamist (Eesti puhtaks, Martisorul), olenevalt erinevatest kultuuridest või sihtrühmadest/kohalikest kogukondadest.

Meie võrgustiku partneritele oli huvitav teada saada, et mitmeid tegevusi on erinevatel maadel võimalik kampaaniana paralleelselt läbi viia samal ajal, andes nii rohkem tuge kohalikele tegutsejatele, kes tunnevad nii tuge naabritelt Euroopast.

TEEMAD

- Alljärgnevad parimad praktika kirjeldused on vaid mõned näited ning ei kata kõiki teemasid ning tegevusi, mida on läbiviidud. Enam parimaid praktika näiteid saavad olema ära toodud veebilehel www.ecocitizens.eu. Eesmärgiks on pakkuda kõigile võimalust saada otsekontakti erinevate maade organisatsioonidega.
- Mõnel puhul hõlmavad tegevused erinevaid teemasid või tegelevad keskkonna teadlikkusega üldiselt. Need praktikad klassifitseerisime teema “**Ökoloogiline teadlikkus**” alla.
- Teema “**Jäätmed**” sisaldab taaskäitlust ning prügimajandust.
- Teema “**Energia**” on siin eraldatud teemast “Kliima muutused” ehkki nad on omavahel otseselt seotud. “Energia” all mõtleme energia säästmist.

PARIM PRAKTIKA 1.

Panus: KIHLEDU vähendada 8% CO2 heitgaasi kahe kuu jooksul

Riik: Holland

Teema: Kliima muutused/Saastatus

Tegevuses osaleja(d): JMA (Youth Environment Active), Hollandi koolid ja kohalikud omavalitsused või ettevõtted

Presentatsioon:

Mis on Kihlvedu?

Õppejõud veavad kihla kooli juhtkonna ja raekojaga või misiganes ettevõttega, et nad suudavad vähendada CO2 emissiooni kahe kuuga 8%.

Poliitikud räägivad, meie teeme selle lihtsalt ära!

Kliima muutus on keeruline probleem. Projekt "Kihlvedu" tahab näidata, et seda aega, mida kulutatakse rääkimisele võib kasutada tegutsemiseks. Noored esitavad väljakutse oma kogukonnale või/ja kohalikule ettevõttele sõlmida kihlvedu. Meie suudame vähendada CO2 emissiooni kiiremini kui nemad: teeme oma ümbruskonnas (kodus või koolis) kahe kuuga seda seda, mida valitsus loodab saavutada järgmise kümne aasta jooksul!

Kihlvedu 2007!

Kihlvedu on alates 2000/2001 aastast edukalt läbi viidud. Hollandi 4000 noort inimest sõlmisid kihlveo endise ministri J.Pronkiga (VROM).

Kihlvedu jätkas kogukonna tasandil provintsidega Brabant, Zeeland, Zuid-Holland, Gelderland, Utrecht ja Overijssel.

Enam informatsiooni: <http://thebet.nl/>

PARIM PRAKTIKA 2. Külade äravooluvee projekt

Riik: Türgi

Teema(d): Ökosüsteem/Vesi

Tegevuses osaleja(d): SA TEMA & Kanada Konsulaat (Sponosr)

Presentatsioon:

Projekt viidi läbi 2001 ja 2003 aasta vahel Kirikkale provintsis Keskini rajoonis.

Projekti eesmärk: olla mudeliks üleminekul niisutavale põllumajandusele, võttes kasutusele heitvee.

Tegevused: konstrueeriti 5 eraldus-basseini, kus mahutada heitvett. 600 ha suurusele maa-alale rajati uus põllumaa, et kasvatada puuvilju ja juurvilju. Külaelanikele jagati teadmisi niisutatud põllumajandusest puuvilja kultuuridest ja juurvilja kasvatamisest.

Enam informatsiooni: <http://english.tema.org.tr/OurWork/RuralDevelopmentProjects.htm> .

More information: <http://english.tema.org.tr/OurWork/RuralDevelopmentProjects.htm>

Projekti erinevad astmed

PARIM PRAKTIKA 3. Osoonikihi mäng

Riik: Tsehhi vabariik

Teema (d): Kliima muutused

Tegevuses osaleja(d):

Tsehhi MTÜ YEE ja koolitajad, noorsootöötajad, õpetajad koos laste ja noortega

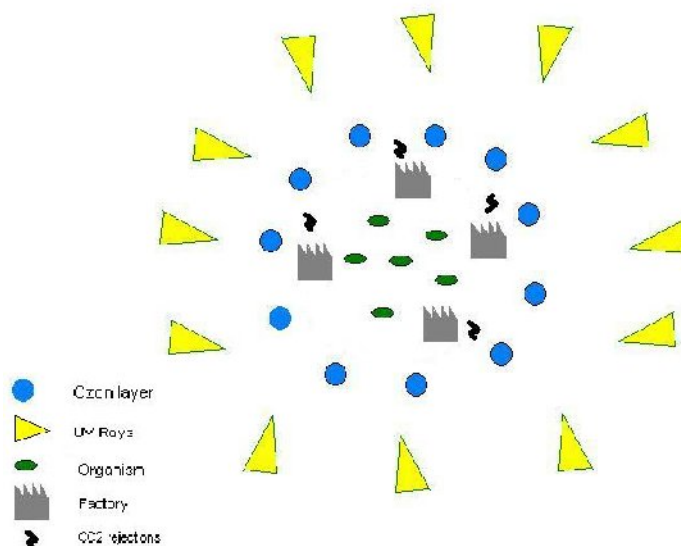

Presentatsioon:

Kuidas seda mängida. Lapsed jagatakse 3 võistkonda. Osoonikint, UV kiirgus ja Elavad organismid (mis saab edaspidi olema jagatud tehase omanikeks, keskkonnatöötajateks, taimedeks ja loomadeks).

Organismid seisavad ringi keskele (tähistavad Maad), Osoonikihi liikmed seisavad ümber ringi ja UV kiired seisavad nende taga, püüdes osoonikihti luau kasutades selleks pehmeid paberist palle. Osoonikiht tahab neid takistada. Kui mõni organismidest saab pihta enam kui 3 korda, siis ta sureb. Taimed ja loomad on kinniseotud silmadega, sest nad on kõige haavatavamad kuna ei kasuta päikesekaitse kreemi ega päikesepriile. Kurjad tehase omanikud viskavad pallid tagasi UV kiirte pihta, sulgedes kogu ringi.

Tulemus: Lapsed said paremini aru UV kiirte mõjust osoonihile ja organismidele, nad hakkasid mõtlema looduse saastamisest kui protsessist.

PARIM PRAKTIKA 4.

Ben & Jerry's

Riigid: Holland, UK, Iirimaa, Norra, Rootsi, Saksamaa, Prantsusmaa, Hispaania, Portugal

Teema: Kliima muutused

Tegevuses osaleja(d): WWF, Jerry Greenfield (co-founder Ben&Jerry's), Marc Cornlissen.

Presentatsioon:

Projekt loodi, et panna noori inimesi mõtlema, milline mõju on ettevõtetel ja üksikisikutel keskkonnale. Projekt baseerub alljärgneval partnerlusel:

- Marc Cornelissen, polaaruurija,
- Ben & Jerry, jäätise tootja, mis on enesekehtestamise näide missiooniga "laku" kliima soojenemist.
- Maailma Ürgse Looduse SA

2008. aastal tehti 8 inimesele 8 erineval maal projektis osalemisettepanek: (Iirimaa, UK, Saksamaa, Portugal, Rootsi, Hispaania, Prantsusmaa ja Holland):

1. kohandatud isiklik programmi koolitus igale osalejale, aitamaks neil arendada oma äriplaani, kuidas piirata süsiniku emissiooni.
2. Osaljad käisid tööreisil Alaskal, et saada Kliima Muutuse Saadikuteks, nägemaks alustuseks kliima muutuste mõjusid.
3. Mentorlus projectile, et muuta nende kampaania edukaks.

Enam informatsiooni: www.climatechangecollege.org

PARIM PRAKTIKA 5. *Karpaadid*

Riik: Prantsusmaa

Teema(d): Mobiilsus/Kliima muutused

Presentatsioon:

Mis on “carapate” ja “caracysle”?

Vabatahtlikud täiskasvanud juhatavad grupi kooliõpilasi kooli jalgsi (carapate) või jalgrattaga (caracycle). Nad liiguvad ühte konkreetset teed pidi kindla aja jooksul ja toovad lapsed kooli turvalistes tingimustes. Nagu bussiga liikudes teevad lapsed, kes tulevad jalgsi või jalgrattaga mõned kindlad peatused, mis on võimalikult lähedal nende kodule. Jalgsi tulles ei tohiks kohale jõudmiseks kuluda rohkem kui 20 min (umbes 1 km). Jalgrattaga on tee maksimaalselt 3 km pikk.

Eesmärgid:

To organize regular school transportation by foot or bike in different towns, supervised by volunteer parents who do it in turn.

Organiseerida regulaarne kooli transport jalgsi või jalgrattaga erinevates linnades, vabatahtlike vanemate juhendamisel.

2008. aastal oli Languedoc Roussillon 'i piirkonnas (Lõuna- Prantsusmaa) enam kui 80 matka ja jalgratta projekte.

Enam informatsiooni: www.carapattes.org

PARIM PRAKTIKA 6. Ehita oma päikese seade

Riik: Hispaania

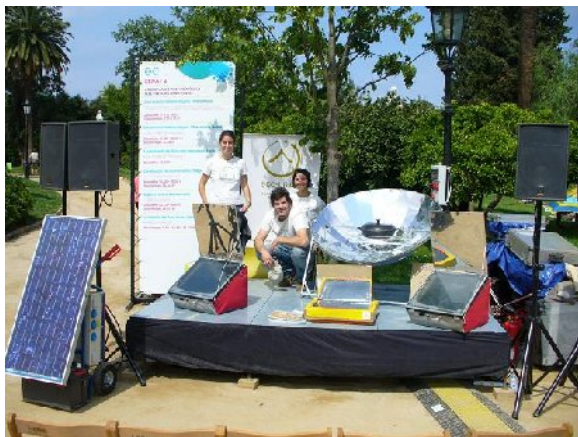
Teema(d) Energia

Tegevuses osaleja(d): ÖKO-Ühendus ja Sabadelli Disaini Kooli tudengid, ESDI, Barcelona.

Presentatsioon:

Öko-ühendus viib läbi töötoad, kuidas ehitada ise päikeseseadet: päikese kell, päikese patari laadija ja päikese energial töötav ahi. Kõik need seadmed on loodud taaskasutatavatest materjalidest ja on praktilist laadi.

Disaineritel on suur vastutus valides materjale, mis sobivad loodavatele vormidele. Töötoa käigus, ehitades päikese seadmeid, mõtlevad tudengid, kuidas täiustada materjalide elutsüklit. Õpivad disainima säästlikku toodangut.

PARIM PRAKTIKA 7. Vaata järgi

Riigid: Madalmaad, Saksamaa, Hispaania, Bulgaaria, Ungari

Teema(d): Energia / Kliimamuutus

Tegevuses osaleja(d):

Ecofys Netherlands The Netherlands, SenterNovem The Netherlands, COS Netherlands, Berliner Energieagentur Germany, Unabhängiges Institut für Umweltfragen Germany, Ecofys ES Spain, Municipal Energy Agency – Rousse Bulgaria, Energy Club Environmental Association Hungary.

Esitlus:

Selle projekti raames uurisid partnerid energia kasutamist oma riigi koolides, viies läbi Energia Suutlikkuse Hindamist (Energy Performance Assessments ehk EPA). Saadud andmeid kasutati andmaks koolidele nõu, kuidas parandada energia kasutamist nii tehniliselt kui ka organisatoorselt. Hiljem toetati koole uuenduste rakendamisel.

Peale tehnilise külje viidi koolides läbi ka hariduslik kava, et saada õpilasi ja õpetajaid aktiivselt programmis osalema. Selleks räägiti neile energia säästmisest ja kliimamuutustest.

See projekt on parim mudel juhtimaks koole üle kogu Euroopa parema energiakasutuse suunas ning seda on levitatud üle kogu Euroopa Liidu.

Rohkem informatsiooni: www.check-it-out.eu

PARIM PRAKTIKA 8. Liikuvuse ralli

Riik: Hispaania

Teema(d): Liikuvus / Energia / Õhusaaste

Tegevuses osaleja(d): Eco-union, Amics de la Bici, PTP, APB, inimesed!!

Esitlus:

See on vabatahtliku Barcelona MTÜ, Eco-Union'i initsiatiiv, mis põhineb erinevate teatud iseloomuomadustega transpordivahenditel läbi viidud rallil:

1. iga osaleja valib endale sobiva transpordivahendi: jala käimise, jalgratta, mootorratta, auto, ühistranspordi, rulluisutamise või muu;
2. tegevus toimub linnas (Eco-Unioni puhul Barcelonas);
3. tegevus võib olla organiseeritud Liikumise Nädala ajal (septembri lõpus) või keskkonnapäeval/nädalal (juuni esimesel nädalal);
4. tegevus toimub sõbralikus ja lõbusas õhkkonnas;
5. tegevus lubab arendada koostööd teiste organisatsioonidega (meie näitel koos rulluisutajate ühenduse, ühistranspordi edendajate ühenduse, jalgrattasõprade ühenduse või teistega).

Selle tegevuse eesmärgid on:

- näidata, et auto ei ole tavaliselt kõige kiirem variant linnas keskmise pikkusega distantside läbimiseks (jalgratas on tavaliselt kõige kiirem);
- edendada tervislikku viisi liikumiseks.

PARIM PRAKTIKA 9.

Matkamine linnas: näe oma kõrvadega

Riik: Prantsusmaa

Teema(d): Liikuvus / Mürasaaste

Tegevuses osaleja(d): L'association APIEU Montpellier-Mèze (Atelier Permanent d'initiation à l'environnement urbain ehk Alaline Sissejuhatav Seminar Linnakeskkonda)

Esitlus:

Originaalpealkiri : "Balades urbaines : Ecoutez pour mieux voir"

Selle linnakeskkonna heli teadlikkuse kampaania raames organiseerib Prantsuse ühing APIEU jalutuskäikke Montpellier'is. Need on avatud igale sihtrühmale (õpetajad, õpilased, inimesed tänavalt jne), kes on kutsutud saama « akustilist pilti » oma linnast, selleks, et mõista, kuidas helid loovad linnaõhkkonda ja kuidas linnapilt muudab helide liikumist.

Nende jalutuskäikude eesmärk on:

- helide levimise mõju parem mõistmine;
- meie enda seose avastamine helide maailmaga, mille me tavaliselt linnakeskkonnas unustame;
- meid linnas ümbritsevate helide rõõmuga avastamine;
- enda turvalisemalt ja mugavamalt tundmine linnakeskkonnas.

Rohkem informatsiooni: www.apieum.org

PARIM PRAKTIKA 10. Reciclario Moekonkurss

Riik: Portugal

Teema(d): Prügi

Tegevuses osaleja(d): Leira era- ja avalike organisatsioonide individuaalne ja grupiosalus

Esitlus:

Portugali organisatsioon Vertigem ja Portugali Noorte Instituut lõid jaanuaris-juunis 2007 projekti nimega « Reciclario ». **See on moekonkurss loomaks rõivaid taaskasutades vana materjali.** Sihtgrupiks on lapsed ja noored vanuses 12-28.

Originaalseid teoseid hindab elukutselistest moedisaineritest, noorsootöötajatest, keskkonnaalastest koolitajatest ja õpetajatest koosnev žürii.

Projekt on jagatud järgmistesse etappidesse:

- moedemonstratsioon loodud rõivastest auhindamisega;
- näitus kõigist loodud rõivaist, mis kestab paar nädalat peale võistluse lõppu;
- õpilasgruppide võõrustamine ja neile taaskasutusega seonduvate seminaride korraldamine.

Eesmärk on näidata, et vanadest materjalidest nagu kumm, plastik ja muu, saab luua moodsaid asju.

Rohkem informatsiooni: www.reciclario.com

PARIM PRAKTIKA 11.

Sorteeri prügi ja säästa kinopilet

Riik: Itaalia

Teema(d): Prügi

Tegevuses osaleja(d): GEOFILOS / LEGAMBIENTE.

Esitlus:

Organisatsioon Geofilos – Legambiente viib läbi kampaaniat « E' di scena l'ambiente ». Selle originaalse algatuse eesmärk on tõsta teadlikkust prügi kogumise ja taaskasutuse alal. Campania traagilise olukorra tõttu prügimajanduses kutsub Legambiente inimesi üles toomaks 15 plastpudelit kinno igal teispäeval, ja säästmaks sellega piletiraha. Selle tegevuse eesmärk on aidata taaskasutuseks mõeldud plastpudelite kogumist ja avaliku teadlikkuse tõstmist keskkonnakaitse alal.

Taaskasutusettevõtte võtab kogutud pudelid kaasa.

Kino finantseerib soodustust piletihindadelt. Vastutasuks saavad nad hea reklaami ja nad suurendavad küllastuste hulka teispäevadel, mis on tavaliselt väga vähese küllastatavusega päevad.

PARIM PRAKTIKA 12. Ökoloogiline Martisorul

Riik: Rumeenia

Teema(d): Prügi

Tegevuses osaleja(d): Mare Nostrum NGO, koolid, õpetajad

Esitus:

“Martisorul” on Rumeenia traditsioon, millega tähistatakse kevadet ja looduse uuetsüüdi.

2004 aastast viib MTÜ Mare Nostrum läbi sündmust, mille nimi on “Martisorul Ecologic” (Ökoloogiline Martisorul), **kasutades selleks traditsioone ja andes sellele ökoloogilise külje.**

2008 aastal keskendus “Martisorul Ecologic” kasule, mida Constanta inimesed saavad keskkonnale tuua töödeldes ümber prügi, mida saab uuesti kasutada.

Dekoratiivasju, mida kutsutakse “martisoare”, tehti rohkem kui 80 Constanta piirkonna lasteaias, koolis ja gümnaasiumi lapse poolt. Neid esitleti ja neid hindas žürii, originaalseim neist sai auhinnatud.

Projekt kaasas rohkem kui 200 õpetajat ja 400 õpilast luues umbes 1800 “martisoaret”, mis tehti taaskasutatavast, ökoloogilisest ja bioloogiliselt lagundatavast materjalist. Seda edendati ka kohalikus meedias.

Projekti üks oluline külg on võtta traditsioon, mis on ühiskonnas heaks kiidetud, ja läbi selle anda keskkonnavaline sõnum. Traditsioonilised esemed, mis loodi, “sisenevad” Rumeenia majapidamistesse ja sõnum viiakse sellega kõikide perekondadeni.

PARIM PRAKTIKA 13.

Mängimine ja taaskasutuse õppimine: www.anakyklosi.com.gr

Riik: Kreeka

Teema(d): Prügi

Tegevuses osaleja(d): Korintose Kohalike Omavalitsuste Liit

Esitlus:

Veebiaadress www.anakyklosi.com.gr loodi projekti “Taaskasutus, prügi alternatiivne majandamine: uued sotsiaal-majanduslikud tegevused mustlasühiskonnale” raames, mis on Tegevus 5.2 Peloponnesose Ettevõtluse Regionaalarengu Programmis.

Selle veebikeskkonna eesmärk on tõsta kooliõpilaste seas teadlikkust keskkonna alal, nende aktiivset osalemist taaskasutuses ja vastutustundlikku tarbimist. Veebiaadress pakub interaktiivset esitlust ja on-line mängu. Veel rõhutab see mustlaskommuunide osalust prügi elutsükli ja tagab sellega neile sissetuleku. Veebiaadressi edendati läbi loova seminari kooliõpilastele paralleelselt videoesitlusega veebis.

Hüüdlauseks on «Vähenda (prügi rohkust), Taaskasuta, Töötle ümber »

Rohkem informatsiooni: www.anakyklosi.com.gr

PARIM PRAKTIKA 14.

Teeme ära: Puhastame Eestimaa ühe päevaga.

Riik: Eesti

Teema: jäätmed

Tegevuses osaleja(d): kaks kodaniku, R. Nõlvak ja T. Trapido, arendasid välja idee ja lõiid grupi, kuhu kuulusid

Eesti IT tippspetsialistid, valitsusest ja jäätmekorraldusest. Põhitiim koosnes 133 inimesest ; kogu projekti tööst võttis osa üle Eesti ligi 600 inimest. Partnerid nii era-, avalikust ja kui ka kolmandast sektorist olid kaasatud.

Esitlus:

Eesmärgid:

- ✓ tõsta rahva teadlikkust seaduslikest jäätmehooldlastest.
- ✓ anda detailset informatsiooni sellest laialdasest probleemist Eestis.

Tähtsad kuupäevad:

- Septemberist 2007 kuni aprilli keskpaigani 2008: 720 vabatahtliku märkis geo-map süsteemiga **10 656 ebaseaduslikku prügimäge üle terve Eesti.**
- 06. 11. 2007: esimene pressikonverents – kogu projekt ireklaamiti ajalehtedes ja televisioonis (keegi ei uskunud, et see on võimalik).
- 15. 03. 2008: meediakampaania algus.
- 21. 03. 2008: algas internetis vabatahtlike registreerimine .
- 01. 04. 2008: Eesti kaitsevägei koristas suurima ebaseadusliku prügimäge Tallinna lähedalt (üle 200 tonni „kõike”) ja alustas aktsiooni.
- 02. 05. 2008: logistiline tarkvara sai valmis.
- 03. 05. 2008: rohkem kui 50 000 kodanikku võttis osa Eestis toimuvast suurest koristuspäevast. Enamus vabatahtlikke lõpetas õhtul kella viie paiku.
- 04. 05. 2008: „Aitäh” kontserdid Eesti kolmes linnas: Tallinnas, Tartus ja Narvas.

Tulemus: 3. mail 2008 koristas üle 50 000 vabatahtliku külades, linnades, metsades ja teeäärsetel üle terve Eesti.

Vähem kui viie tunniga koguti üle 10 000 tonni prügi, mis transporditi 207-sse ajutisse kogumispunkti. Nüüd on Eesti metsad ja teed puhtad!

Aktsioon oli mõeldud tegemaks ühekordsena rahva teadvustamiseks ning uuesti seda tulevikus ei korrata.

Rohkem informatsiooni: www.teeme2008.ee

PARIM PRAKTIKA 15. Puuvilja seemned

Riik: Türgi

Teema: ökosüsteem/ jätkusuutlik põllumajandus.

Tegevuses osaleja(d): TEMA sihtkapital, Manisa valitsus.

Esitlus:

Projekti idee on puuviljaseemnete kogumise. Kõigepealt jagas TEMA informatsiooni lendlehtedes, ajalehes, kuulutustes ja postitustes. Sõnum oli järgneva:
„Ära viska puuvilja seemneid ära; kui Sa viskad seemned prügis, siis nad kaovad. Aga kui inimesed seemneid kuivatavad, siis lõpuks saaksime need istutada. Puuviljad ei ole ainult inimestele, nad on kasulikud ka teistele elusolenditele.”

TEMA informeeris inimesi lendlehti kasutades kogumaks ja kuivatamiseks seemneid. Pärast seda faasi viisid vabatahtlikud seemned looduslikele aladele.

Samuti kanti seemneid edasi lennukitega kohtadesse, kuhu inimene omal jalal ei pääse.

Projekt leidis aset aastal 2007 Manisa Rahvusparkis.

Kogu kampaania pöörab tavaliste inimeste tähelepanu loodusele, korjata ja koguda seemneid ning viia need looduslikele aladele, kus need on vajalikud.

Rohkem informatsiooni: www.manisa.bel.tr/haber_detay.asp?id=243 ja www.manisa.gov.tr/anasayfa/haber.asp?haberId=511

PARIM PRAKTIKA 16. Kryoneri jalgteed

Riik: Kreeka

Teemad: ökosüsteem / jätkusuutlik põllumajandus

Tegevuses osaleja(d): NGO Filoxenia, noortegrupp Bobires, Korintose keskkondlik liikumine, Korintose noortekogu, Sikioni omavalitsus, Korintose metsabüroo.

Esitlus:

Kreeka oranisatsioon Filoxenia tegi pilootprojekti, mille eesmärk oli taaselustada hüljatud jalgteed ja ligi 150-aastane pürskkaev.

Aastast 1999 on külas leiduv noortegrupp Bobires ja Filoxenia koostöös Euroopa vabatahtlikega (Euroopa Vabatahtlike Teenistus) ning Leonardo Da Vinci praktikantidega andnud jalgteele teise elu.

Aastal 2005 koostöös Sikioni omavalitsusega võttis see projekt osa Leader+ projektist ning selle jalgteed taaselustamine tunnustati esimese kohaga Peloponnesusel.

Aastal 2006 koostöös Korintose metsabürooga taastati ka teine osa jalgteest.

Aastal 2008 koristati ka jalgteed kolmas osa, kust koguti erinevat prügi, mis oli külakeskusest siia visatud. Külaelanike ja omavalitsuse reaktsioon vallandas kaks telediskussiooni kohalikus televisioonis.

Aastast 2007 külastavad jalgteed nii koolierskursioonid kui ka turistid.

Eesmärk oli näidata külaelanikele nende pärandit, mis nad tulevikule jätavad.

Rohkem informatsioon: www.filox.org

PARIM PRAKTIKA 17

DESIRE projekt: kõne maailmale Karapinarst, Türgist: Ära saa kõrbeks!

Riik: Türgi

Teema: ökosüsteem

Tegevuses osaleja(d): TEMA sihtkapital, Mitsui rahvusvaheline keskkonna fond.

Esitlus:

Väga kuiv maa Karapinari alal, erosiooni ohver, muudeti edukalt tootvaks maaks riigi Põllumajandusesinduse poolt aastatel 1962 - 1970. Karapinari kõrbe kontrollkeskus on üks suurimaid ja edukamaid erosiooni kontrolliprojekte Türgis ja üks suurimaid kümnest projektist maailmas.

Projekti DESIRE juhtiv Türgi sihtkapital TEMA eesmärgid aastast 2006 kuni aastani 2008 on:

- ✓ analüüsida Erosiooni Kontroll projekti tulemusi, millele 1960ndatel aastatel Türgi Põllumajandus ministeerium aluse pani ning jagada ka rahvusvaheliselt projekti tulemusi.
- ✓ jagada teadmisi vihmavee ja sööda kogumisest naaberküladele läbi kogemuste ja teadmiste, mida erosiooni keskus aastate jooksul kogunud on.
- ✓ toetada edukaid ja uusi DESIRE ettevõtmisi läbi I-DESIRE rahvusvahelise võrgustiku.

DESIRE projekt on võitnud 2006. aastal Mitsui rahvusvahelise keskkonna fondi auhinna.

Rohkem informatsiooni: <http://english.tema.org.tr/News/Releases/TemaMitsui.htm>

PARIM PRAKTIKA 18.

Regeneratsioon: Keskkonnaharidus põlenud metsades

Riik: Kreeka

Teema: ökosüsteem/ metsa tulekahjud

Tegevuses osaleja(d): Akrata keskkonnakeskus, algkoolid

Kirjeldus:

Keskkonnahariduse keskus Akratas Peloponnesuse poolsaarel koostas keskkonna hariduse programmi koolidele pärast laastavaid metsatulekahjusid 2007. aastal, mis mõjutasid tervet Kreekat.

Programmi kutsutakse „REGENERATION” ning seda viidi ellu põlenud metsades. Keskkonnateadmistega õpetajad viisid läbi erinevaid mängu, laule ja keskkonna teemalisi õpitubasid (s.t. joonistamine põlenud puu söega, etenduse loomine põlenud metsa taustal jne). Teema on uuestisünd ja looduse taastumine.

See projekt toob noortele lootuse sõnumi ning annab motivatsiooni hakata keskkonnaaktivistiks.

Rohkem informatsiooni: <http://kpe-akrat.ach.sch.gr/regeneration.php>

PARIM PRAKTIKA 19. Maailma vee säästmispäev

Riik: Tšehhi Vabariik/ Maailm

Teema: ökosüsteem/ vee säästmine

Tegevuses osaleja(d): Keskkondlik Vee Föderatsioon (WEF), Rahvusvaheline Vee Assotsiatsioon (IWA), Noor ja Keskkondlik Euroopa Tšehhis ning osalejad üle terve maailma.

Esitlus:

Vee säästmispäev on võimalus kõikidele keskkondlikele ja noorte organisatsioonidele võtta aktiivselt osa keskkonna säästmisest .

Pärast registreerimist (<http://www.worldwatermonitoringday.org/>) saadetakse vee säästmiskomplektid koos kasutusjuhendiga inimestele ning saab alustada vee kogumist erinevatest paikadest (tiigid, lombid, ojad jne).

Vee säästmispäeva tähistatakse **18. septembril**. Alates sellest ajast saab kontrollida oma vee kvaliteeti komplektiga, mis on juba varem saadetud. Kontrollida saab nii veetemperatuuri kui ka pH- taset ning paljut muudki. Pärast mõõtmisi saab oma tulemused üles panna interneti leheküljele ning neid jagada kogu maailmaga .

Aastal 2007 suutis Noor ja Keskkondlik Euroopa organisatsioon Tšehhis reisida rongiga pool Tšehhit läbi ning mõõta vett viies erinevas kohas .

Vee testimiskomplekti on väga kerge kasutada, nii et ka 6- aastased saavad sellega hakkama.

Rohkem informatsiooni: <http://www.worldwatermonitoringday.org/>

PARIM PRAKTIKA 20.
Lalucci

Riik: Hispaania

Teema: keskkonnateadlikkus

Tegevuses osaleja(d): noored disaineritest vabatahtlikud , Öko- Unioon

Esitlus:

Hispaania organisatsioon Öko- Unioon Barcelonas on pannud aluse ökoloogilisele ja õiglasele bärndile: **Lalucci**.

Brändi nimi on pandud ühe helendava putuka järgi, kes suures väljasuremisesohus.

Lalucci kaupade eesmärk on tõsta rahva teadlikkust keskkondlikest probleemidest.

Samuti korraldati projektiga seoses T-särkide disainivõistlus.

Tooteid müüakse veebikodulehel: www.laluci.org

Rohkem informatsiooni: www.laluci.org

PARIM PRAKTIKA 21

Ökofoorum: noortevahetus

Riik: Luksemburg

Teema: keskkonnateadlikus

Tegevuses osaleja(d): noortegrupid seitsmest riigist: Luksemburg, Tšehhi Vabariik, Eesti, Itaalia, Prantsusmaa, Läti ja Bulgaaria.

Esitlus:

Noored seitsmest Euroopa riigist vahetasid kogemusi ökokodanikustaatusest. Esimest üritust „Noored aktsioonid” toetas Euroopa Liit.

Enne noortevahetust pidi iga grupp panema aluse keskkonnaga seotud projektile oma riigis. Noortevahetusel esitleti oma projekti ning vahetati erinevaid ideid ja meetodikaid.

Mida saame teha parema keskkonna heaks? Kuidas saame päästa metsi, kuidas saame kasutada ja toota energiat ilma raiskamata? Mida tähendab „ökokodanik”? Need olid põhilised teemad, millega noored tegelesid noortevahetuse ajal. Nad osalesid keskkonnateemalistes töötubades, debattides ning viisid ellu oma keskkondlikke ideid.

Rohkem informatsiooni: www.togethernetwork.eu

PARIM PRAKTIKA 22.

Vabatahtlik keskkonnateemaline töö Euroopas

Riik: Saksamaa/ Euroopa

Teemad: keskkonnateadlikkus / vabatahtlik töö

Tegevuses osaleja(d): organisatsioon Oekojobs.de (Saksamaa)

Esitlus:

Organisatsioon Oekojobs.de peab veebiportaali, mis pakub erinevaid võimalusi teha keskkondlikku vabatahtlikku tööd.

„Koos **eco-jobs.info** saad teha midagi paremat maailma heaks. Siit leiad võimalusi töötada vabatahtlikult keskkonna ja looduse heaks Euroopas. Tööandjad organisatsioonidest ja keskkonna teemalistest firmadest saavad üles panna uusi tööpakkumisi.”

Rohkem kui 180 organisatsiooni on liitunud veebilehega ning nad pakuvad ligi 270 vabatahtliku töökohta.

Rohkem informatsiooni: www.eco-jobs.info

PARIM PRAKTIKA 23.

Tasuta veebikursus jätkusuutliku arengu teemadel

Riik: Euroopa

Teemad: jätkusuutlik areng

Tegevuses osaleja(d): noortevahetused ja Euroopa partnerorganisatsioonid

Esitus:

Kui Sa soovid tagada tasakaalukat vahekorda inimolendi ja emakese Maa vahel, siis Sa oled just õige inimene selle kursuse jaoks.

Kursus kestab neli kuud maist kuni augustini 2008 ja see sisaldab töötamist nii veebis kui ka väljapool veebi Sinu ja nii rahvusvaheliste ja kohalike partnerite vahel.

Teemad, mida käsitletakse kursusel:

- ✓ sissejuhatus jätkusuutlikku arengusse: „Kuidas elada koos emakese Maaga?“
- ✓ ökoloogia: „Kuidas jätkusuutlik süsteem töötab?“
- ✓ Vesi, toit ja energia: „Kuidas töötada välja kasulik süsteem?“
- ✓ Kliimamuutused: „Planeedi katsumused.“
- ✓ Ökonoomia ja organisatsioon: „Kuidas jõuda ühiskonda?“
- ✓ Elustiil: „Kuidas muuta oma harjumusi?“; süsteemne mõtlemine: „Kuidas eraldada seda, millel on mõtet?“
- ✓ Tulevik: „Kuhu me suundume ning kust hakkab minema?“

Meetodid: aktiivne osavõtt, materjalid ja kogemuste jagamine.

Kursuse lõpetamisel antakse tunnistus.

Rohkem infotmatsiooni: www.youthactionforchange.org

The following organisations have participated to this publication

Filoxenia – Greece

Environmental Education Centre of Akrata – GR

Environmental Movement of Corinthia - GR

Barcelona Voluntaria – Spain

Asociacion Columbares – Spain

Eco Union - Spain

Geofilos / Legambiente - Italy

Cesvol – Italy

Solidarités Jeunesses – France

G.R.A.I.N.E. L. R. - France

Vertigem – Portugal

GESOGED – Turkey

Mare Nostrum – Romania

Together – Luxembourg

Olde Vechte– The Netherlands

Eurobridge – Estonia

Young Greens – Estonia

Europejskie Forum Młodzieży – Poland

The Duke of Edinburghs Award – Czech Rep.

INEX SDA Kostelecke Horky – Czech Republic

Youth Environment Europe - Czech Republic

Seda publikatsiooni on toetanud majandusliku abiga

European Commission
DG Education and Culture
Youth in Action Programme
Action 1 – Youth for Europe
Pilot Projects on Thematic Networking

© 2008 Filoxenia – Rahvuslike programmide ja noortevahetusete keskus Kreekas www.filox.org
Kasutamine, trükkimine ja paljundamine on lubatud ainult mittekommertslikel eesmärkidel ja ainult juhul, kui on allikas nimetatud(www.ecocitizens.eu) ning veebilehekülg on parima praktika juures esindatud.

